

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 577/2020-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], právne zastúpenej advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká cesta 2B, Pezinok, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 217/2012 a základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 a 3 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Cdo 139/2018-184 z 29. apríla 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED]
o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. septembra 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 217/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 3 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru, ako aj čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 Cdo 139/2018-184 z 29. apríla 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Ústavná sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 14. septembra 2020.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola účastníčkou napadnutého konania na strane navrhovateľa vedeného pred okresným súdom na základe návrhu podaného 12. júna 2012, ktorým sa domáhala zaplatenia náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy proti žalovanej Slovenskej republike. Nemajetková ujma jej mala vzniknúť v dôsledku nesprávneho úradného postupu okresného súdu v inom konaní vedenom pod sp. zn. 42 Rob 2/04 a pod sp. zn. 23 Cb 69/06. Konanie bolo pôvodne vedené pod sp. zn. 12 C 53/2012, pričom spis bol postúpený Okresnému súdu Bratislava I. Z dôvodu sporu o príslušnosť rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) tak, že miestne príslušný je okresný súd. Následne okresný súd vec viedol pod sp. zn. 12 C 217/2012. O návrhu sťažovateľky rozhodol okresný súd rozsudkom

22. novembra 2013 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“), ktorým návrh zamietol a žalovanej strane nepriznal náhradu trov konania.

Odvolaníu sťažovateľky podanému proti rozsudku okresného súdu nebolo vyhovené a krajský súd rozsudkom sp. zn. 2 Co 133/2014 z 15. februára 2017 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) potvrdil rozsudok okresného súdu a priznal žalovanej strane náhradu trov odvolacieho konania.

Dovolanie sťažovateľky podané proti rozsudku krajského súdu bolo odmietnuté napadnutým uznesením najvyššieho súdu podľa § 447 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“).

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Krajský súd potvrdzujúcim rozsudkom priznal žalovanej strane nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania s tým, že o sume náhrady trov odvolacieho konania rozhodne okresný súd. Okresný súd však ku dňu podania ústavnej sťažnosti o sume trov odvolacieho konania nerozhodol, a teda napadnuté konanie nie je ako celok právoplatne skončené, a tým trvá aj stav právnej neistoty sťažovateľky. Sťažovateľka, odkazujúc na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), zastáva názor, že v napadnutom konaní došlo k porušeniu jej označených práv, keďže okresný súd za viac ako 3 roky nerozhodol o trovách odvolacieho konania. Podľa sťažovateľky tak napadnuté konanie celkovo trvá *„extrémne dlho viac ako 9 rokov a 4 mesiace...“*.

4. V súvislosti s namietaným porušením označených práv najvyšším súdom sťažovateľka v ústavnej sťažnosti argumentuje tým, že postupom krajského súdu v odvolacom konaní jej bola odňatá možnosť riadne konať, keďže napriek tomu, že v odvolaní proti rozsudku okresného súdu oznámila na účely komunikácie svoju emailovú adresu na doručovanie písomností, krajský súd ju v primeranej lehote 5 dní o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku v jej právnej veci elektronickými prostriedkami neupovedomil. S touto skutočnosťou sa najvyšší súd riadne a ústavne

konformne nevysporiadal. Najvyšší súd nesprávne aplikoval ustanovenia Civilného sporového poriadku napriek tomu, že odvolanie sťažovateľky bolo podané ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, a teda sťažovateľke nevyplývala žiadna povinnosť požiadať krajský súd, aby ju o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku upovedomil aj elektronickými prostriedkami. Na podporu svojej námietky poukázala sťažovateľka na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 26/2017 z 31. mája 2018 v identickej veci. Podľa sťažovateľky je napadnuté uznesenie najvyššieho súdu arbitrárne a nepresvedčivo odôvodnené.

5. Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd v jej veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 a podľa čl. 36 ods. 1 a 3 listiny, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru a čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu, označené rozhodnutie najvyššieho súdu zrušil a vrátil vec sťažovateľky najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznal tiež sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia, ako aj primerané finančné zadosťučinenie v sume 12 000 €.

6. Ešte pred predbežným prerokovaním ústavný súd požiadal o vyjadrenie k ústavnej sťažnosti okresný súd. Na žiadosť ústavného súdu reagoval predseda okresného súdu prípisom sp. zn. 2 Spr. 465/2020 z 30. októbra 2020 a zaslal vyjadrenie zákonnej sudkyne vo veci, ktorá v podstatnom uviedla:

„Súd prvej inštancie uvádza, že s rozhodnutím o výške náhrady trov konania podľa § 262 ods. 2 CSP v spojení s 396 ods. 1 CSP nebol v omeškaní ta, ako to tvrdí sťažovateľ, nakoľko Krajský súd v Bratislave, ako odvolací súd, rozhodol v II. výroku rozsudku č. k. 2Co/133/2014-155 zo dňa 15.02.2017 tak, že žalovanému (SR-MS SR) priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

Je nepochybne evidentné, že ústavná sťažnosť žalobcu je zmätočná, nakoľko odvolací súd ako súd druhej inštancie priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania

žalovanému, t. j. SR- MS SR a nie žalobcovi (sťažovateľovi!). Na doplnenie a objasnenie súd prvej inštancie dodáva, že navyše v záujme zachovania princípu hospodárnosti civilného sporového konania (čl. 17 CSP) VSÚ nebol ani povinný samostatným uznesením rozhodovať o výške náhrady trov odvolacieho konania, pretože žalovanému (MS SR) žiadne trovy v konaní nevznikli a z obsahu spisového materiálu mu ani žiadne nevyplývajú. Vydanie takéhoto nulitného a materiálne nevykonateľného rozhodnutia by teda nemalo prakticky žiadny význam.“

II.

Relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť iba v prípadoch ustanovených zákonom.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

15. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 36 ods. 3 listiny každý má právo na náhradu škody, ktorú mu spôsobil nezákonné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávny úradný postup.

16. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

17. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

18. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré bolo podľa jej názoru poznačené zbytočnými prietahmi. Taktiež namieta porušenie svojich označených základných práv zaručených ústavou a listinou a práv zaručených dohovorom napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktoré je arbitrárne a nedostatočne odôvodnené.

III.1 K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým konaním okresného súdu

19. Sťažovateľka namieta, že konanie vedené všeobecnými súdmi trvá ako celok nie jej vinou extrémne dlho (viac ako 9 rokov a 4 mesiace), čo je z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné.

20. Pojem zbytočné priet'ahy obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru ESĽP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne (napr. IV. ÚS 90/2010, I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020).

21. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

22. Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach pripomína, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky fázy súdneho konania smerujúceho k urovnaniu sporu o občianskom práve alebo záväzku skončili v primeranej lehote, a to vrátane fáz nasledujúcich po rozhodnutí v merite veci (napr. rozsudok ESĽP vo veci Hornsby v. Grécko z 19. 3. 1997, sťažnosť č. 18357/91).

23. Ústavný súd pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizujú reálnu možnosť zbytočných prietáhov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 109/03, I. ÚS 103/2016), resp. ak argumenty v sťažnosti nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 362/09, I. ÚS 188/2019, II. ÚS 238/2020).

24. Ústavný súd konštatuje, že hoci sťažovateľka namieta zbytočné prietahy v rámci súdneho konania ako celku (na všetkých inštanciách), napriek tomu táto časť ústavnej sťažnosti smeruje iba proti postupu okresného súdu. Vychádzajúc z petitu ústavnej sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný, sťažovateľka teda namieta postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 217/2012 v podstate od začatia konania, pričom v odôvodnení ústavnej sťažnosti predostiera predovšetkým problém spojený s prietahmi v súvislosti s rozhodovaním okresného súdu o sume trov odvolacieho konania.

25. V danej veci ústavný súd považuje za preukázané, že v napadnutom konaní rozhodol okresný súd rozsudkom z 22. novembra 2013, teda v ústavne konformnej lehote, ktorý v spojení s rozsudkom krajského súdu nadobudol právoplatnosť 10. júla 2017.

Ústavný súd preskúmal celé konanie okresného súdu, rešpektujúc judikatúru ESLP, pretože primeranosť lehoty sa musí vzťahovať aj na fázy konania nasledujúce po meritórnom rozhodnutí. Po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej prebiehalo v tomto prípade ešte dovolacie konanie na základe sťažovateľkou podaného dovolania proti rozsudku krajského súdu. Dovolanie bolo najvyšším súdom odmietnuté napadnutým uznesením z 29. apríla 2020, ktoré nadobudlo právoplatnosť 15. júla 2020, teda ešte pred podaním ústavnej sťažnosti.

26. Ústavný súd pri posudzovaní postupu okresného súdu zohľadnil skutočnosť, že napadnuté konanie na súde prvej inštancie vo veci sťažovateľky bolo v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (17. septembra 2020, pozn.) právoplatne skončené. Pokiaľ ide o sumy trov odvolacieho konania, ktorých nárok bol priznaný žalovanej strane, ktorou bola Slovenská republika, teda štát, okresný súd o nej nerozhodol, pretože, ako to aj z vyjadrenia okresného súdu (bod 6 uznesenia, pozn.) vyplýva, žalovanej strane žiadne trovy v konaní nevznikli. Vzhľadom na to, že suma priznanej náhrady trov konania nemá vplyv na zmenu hmotnoprávneho postavenia sťažovateľky (s prihliadnutím aj na vedomosť sťažovateľky o tom, že žalovaná strana nie je v konaní zastúpená advokátom, ale povereným zamestnancom a je oslobodená od súdnych poplatkov, ktorá bola vopred potenciálne známa), nemožno uvažovať o zásahu do práv sťažovateľky.

27. Ústavný súd uzatvára, že postup okresného súdu v napadnutom konaní možno hodnotiť ako efektívny, smerujúci k nastoleniu právnej istoty sťažovateľky a jej právna istota bola nastolená v čase pred podaním ústavnej sťažnosti. Nevydanie rozhodnutia o priznanej sume trov odvolacieho konania žalovanej strane, ktorých suma, ak by aj rozhodnutie bolo vydané, bola v sume 0 €, nemá z hľadiska posudzovania zbytočných prietahov ústavnoprávnu relevanciu.

28. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa ústavy, listiny a práv podľa dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

29. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu odmietol sčasti ako neprípustné v súlade s § 447 písm. c) CSP po zistení, že v sťažovateľkinej veci nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ani k nesprávnemu procesnému postupu znemožňujúcemu sťažovateľke, aby mohla

uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia, a sčasti ako neprípustné podľa § 447 písm. f) CSP.

30. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľky, ktorou spochybňuje správnosť záveru najvyššieho súdu o (ne)prípustnosti dovolania, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v súlade s ktorou otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí (v zásade) do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je v zásade otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 471/2017).

31. Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok ESLP z 28. 10. 1998).

Otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa v prípade, ak bolo toto posúdenie vykonané v súlade so zákonom (m. m. IV. ÚS 35/02). Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľa (m. m. III. ÚS 804/2016, II. ÚS 465/2017, I. ÚS 156/2018, II. ÚS 153/2019).

32. Najvyšší súd sa teda neodmietol zaoberať mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľky, ale ako dovolací súd jej dovolanie riadne preskúmal so zreteľom na uplatnené dovolacie dôvody podľa § 420 písm. e) a f) CSP a podľa § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP, pričom dospel k záveru, že dovolanie z týchto dôvodov nie je prípustné. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu preto (na rozdiel od názoru sťažovateľky) nemožno považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na spravodlivý súdny proces.

Najvyšší súd v napadnutom uznesení zrozumiteľne a presvedčivo vysvetlil právne závery, ku ktorým dospel, a tie sú z ústavnoprávneho hľadiska udržateľné.

33. Vo vzťahu k formulovanej námietke sťažovateľky o odňatí možnosti konať, ktorú opiera o tvrdenie nerešpektovania zákonných ustanovení § 219 ods. 3 CSP, pretože krajský súd ju neupovedomil o verejnom vyhlásení rozsudku na ňou uvedenú mailovú adresu, ústavný súd poukazuje na bod 14 odôvodnenia napadnutého uznesenia, kde najvyšší súd uviedol:

«V súvislosti s dovolateľom namietaným nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu, ktorý mal spočívať v tom, že žalobcu v primeranej lehote neupovedomil elektronicky o mieste a čase konania verejného vyhlásenia rozsudku, ktoré sa konalo 15. februára 2017, hoci mu bola jeho elektronická adresa z obsahu spisu známa, dovolací súd uvádza, že podľa ustanovenia § 219 ods. 3 CSP „vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, označí miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiadala, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.“ Z obsahu spisu nevyplýva, že by žalobca, respektíve jeho právna zástupkyňa požiadala súd, aby jej oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami. Tvrdenie žalobcu, že jeho elektronická adresa bola súdu známa, ako aj to, že súd prvej inštancie predmetnú elektronickú adresu využíval na elektronickú komunikáciu a doručovanie písomnosti ešte neznamená, že odvolaciemu súdu vznikla zo zákona takáto povinnosť, vzhľadom na už spomenutú absenciu výslovnej požiadavky zo strany žalobcu, respektíve jeho právnej zástupkyne. Žiadosť žalobcu o oznámenie miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku na elektronickú adresu [REDAKOVANÉ] možno vyvodit' až z obsahu e - mailu doručeného odvolaciemu súdu 13. februára 2017, ktorej bolo obratom vyhovené 14. februára 2017.»

34. Z pohľadu ústavného súdu je potrebné na úvod pripomenúť, že ústavný súd disponuje bohatou a konštantnou judikatúrou k otázke verejného vyhlasovania rozsudkov všeobecných súdov a k otázke upovedomenia verejnosti a sporových strán o mieste a čase

verejného vyhlásenia rozsudku (I. ÚS 252/05, II. ÚS 169/2019, II. ÚS 152/2020, II. ÚS 162/2020).

35. Vychádzajúc z citovanej konštantnej judikatúry ústavného súdu, je potrebné predovšetkým uviesť, že sťažovateľka nenamieta, že by k verejnému vyhláseniu rozsudku krajského súdu nedošlo. Nenamieta ani, že by verejnosť a strany konania neboli vôbec informované o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku krajského súdu vhodnými prostriedkami (napr. na oznamovacej úradnej tabuli súdu, na jeho internetovej stránke), ale namieta, že nebola upovedomená o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku krajského súdu aj špecifickým spôsobom, teda v zmysle § 219 ods. 3 CSP aj elektronickými prostriedkami, a to v primeranom čase.

36. Pre naplnenie dikcie princípov spravodlivého konania podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 142 ods. 3 ústavy musí byť nepochybné, že došlo k verejnému vyhláseniu rozsudku a že o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku bola verejnosť a aj strany sporu riadne upovedomené. Riadnym upovedomením je preukázanie, že do dispozičnej sféry, vedomia verejnosti a strán sporu sa dostalo oznámenie súdu o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku, a to prinajmenšom spôsobom zákonným, na takéto oznámenie obvyklým a legitímne očakávaným. Naplneniu týchto predpokladov pre ústavne súladný postup súdov pri verejnom vyhlasovaní rozsudkov konvenuje napríklad oznámenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku stranám sporu a verejnosti jeho zverejnením na úradnej tabuli súdu či internetovej stránke súdu.

37. Pokiaľ strana sporu bola o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku oboznámená zverejnením oznámenia na oznamovacej/úradnej tabuli súdu či jeho internetovej stránke, avšak nie aj prostredníctvom elektronických prostriedkov, a to napriek tomu, že strana sporu o to požiadala, ide o zjavne nezákonný postup súdu a dochádza tým k odňatiu možnosti strany sporu konať pred súdom a naplneniu prípustnosti dovolania z tohto dôvodu. Takýto nezákonný postup súdu (síce zakladajúci prípustnosť dovolania) však nemusí dosahovať intenzitu porušenia ústavných práv tejto strany sporu. Rozhodujúcou skutočnosťou pre posúdenie ústavnosti takéhoto (zjavne nezákonného)

postupu súdu pri oboznamovaní sa s miestom a časom verejného vyhlásenia rozsudku teda je, či sa do dispozičnej sféry a vedomia strany sporu dostalo v dostatočnom časovom predstihu (v lehote najmenej päť dní) riadne upovedomenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku. Inak povedané, rozhodujúce je, či strane sporu vôbec boli oznámené miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku, aj keď nie elektronickými prostriedkami (II. ÚS 169/2019, II. ÚS 162/2020).

38. Z ústavnej sťažnosti teda nevyplýva, že by krajský súd vôbec neoznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku, t. j. neoznámil ho ani na úradnej tabuli súdu či na internetovej stránke súdu. Sťažovateľka napokon ani nepreukázala, že by v zmysle dikcie relevantného zákonného ustanovenia § 219 ods. 3 CSP výslovne krajský súd o doručovanie písomností, resp. o oznámenie miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami požiadala skôr, ako tak učinila 13. februára 2017 (bod 14 napadnutého uznesenia).

39. K námietke sťažovateľky, že krajský súd bol na odvolacie konanie povinný aplikovať ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, ústavný súd uvádza, že odvolací súd postupoval správne v súlade s princípom okamžitej aplikability ustanovení Civilného sporového poriadku na všetky začaté i prebiehajúce konania v súlade s princípom justifikácie procesných úkonov (II. ÚS 539/2020).

40. Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom uznesení zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľky odmietnuť ako procesne neprípustné, pričom sa ústavne konformným spôsobom vysporiadal so všetkými dovolacími námietkami sťažovateľky. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojim vlastným. Postup najvyššieho súdu, ktorý vyústil do vydania napadnutého uznesenia, nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za taký, ktorým by došlo k popretiu

podstaty, zmyslu alebo účelu vo veci sťažovateľky použitých procesno-právnych noriem (upravujúcich prípustnosť dovolania v civilných sporoch).

41. Medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a 3 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení, a preto túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

42. K námietke sťažovateľky o porušení čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu ústavný súd pre úplnosť uvádza, že v týchto článkoch sú upravené základné garancie, resp. princípy fungovania štátu, majú teda charakter všeobecného ústavného princípu a primárne neformulujú základné práva ani slobody fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktoré sú upravené v druhej hlave ústavy. Vzhľadom na to, že sťažovateľka dáva ich porušenie do priamej súvislosti s čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 36 ods. 1 a 3 listiny, pričom ústavný súd nezistil porušenie označených práv, je ústavná sťažnosť aj v tejto časti zjavne neopodstatnená.

43. Rovnako ako v prípade namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd nezistil ani porušenie práva na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru. Uplatňovanie práva na účinný prostriedok nápravy vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí totiž nadväzovať na aspoň obhájiteľné tvrdenie (*arguable claim*) o porušení iného práva chráneného dohovorom (Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu, rozhodnutie ESLP z 25. 3. 1983). Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, rovnako nálezy ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 24/2010, sp. zn. IV. ÚS 325/2011 a sp. zn. I. ÚS 538/2013).

44. Citovaná judikatúra EŠLP potvrdzuje zrejmú súvislosť práva zaručeného čl. 13 dohovoru s ostatnými právami, ktoré dohovor garantuje, a keďže ústavný súd zistil, že k porušeniu práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru nedošlo, nemohol dospieť ani k záveru, že by najvyšší súd porušil právo sťažovateľky zaručené čl. 13 dohovoru, a preto aj v tejto časti ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Článok 13 dohovoru má procesný charakter, ktorý zaručuje všeobecné právo na účinný právny prostriedok nápravy pred vnútroštátnym orgánom každému, kto sa dovoľáva základných práv a slobôd uvedených v dohovore. Tento účinný prostriedok nápravy je nezávislý od istoty priaznivého výsledku pre sťažovateľa (podobne III. ÚS 86/05, I. ÚS 538/2013, III. ÚS 167/2017).

45. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu